

ferenssipapereiden joukossa.

Luckham katsoo, että varustelukilpailulla ja asevarustelulla yleensä on syväleikkävä vaikutus *kaikkiin* kulttuurituotannon muotoihin. On syntynyt lukuisia systemaattisia kytkentöjä ja suhteita varustelukompleksin spesialisoituneiden alakulttuureiden (esim. aseita ja aseskenaarioita tuottavat tiedemiehet, puolustusasiantuntijat ja armeijoiden edustajat), poliittisen ideologian ja mitä erilaisimpien kulttuurituotannon muotojen välille.

Konferenssipaperissaan Luckham pyrkiikin hahmottelemaan sellaisia analyttisiä näkökulmia, joista käsin mainittuja suhteita ja kytkentöjä voisi tutkia. Hänen mukaansa tulisi tutkia muun muassa:

- niitä retoriikan ja diskurssin muotoja, joiden avulla asevarustelu yhdistetään hallitsevaan ideologiaan,
- tapoja, joilla kulttuurituotannon kontrolli varmistetaan (omistus, professionalismi, markkinat, jne.),
- uuden viestintäteknologian ja sotateknologian väliset kytkennät,
- kulttuurimuotoja, joissa tuotetaan aseiden imagoa (videopeleistä tieteisromaaneihin, uutisiin, jne.),
- asevarustelukulttuurin kansainvälistyminen sosialistisiin ja kolmannen maailman maihin,
- kulttuurin muotoihin ja tuotteisiin sisältyviä mahdollisuuksia kehittää vastarintaa militarisoitumiselle.

Käsitteellä 'asevarustelukulttuuri' Luckham haluaa kiinnittää huomiota kolmeen kulttuuriseen ulottuvuuteen: (1) asejärjestelmät ovat erityisen kulttuurisen tuotantoprosessin tulos, (2) samalla ne ovat symbolisten merkitysten instrumentteja, ja (3) ne tunkeutuvat ihmisten tajuntaan tuotettujen imagojen (kuvien) kautta.

Millaisen tuotantoprosessin tulos? Millaisia merkityksiä? Millaisten kuvien kautta? - Siinä haastetta ja tutkittavaa suomalaisellekin rauhan-, kulttuuri- ja tiedotustutkimukselle - IPRAn terveisinä.

Leena Paldán

Tähdenvälejä Voldasta

Norjassa järjestettiin viime kesänä konferenssi. Se oli joukkotiedotustutkijoiden konferenssi. Se järjestettiin Voldassa, keskisessä Norjassa. Siellä oli paljon pohjoismaisia joukkotiedotustutkijoita. He esittivät konferenssille paljon papereita. Työryhmät käsittelivät niitä. Vätilä pidettiin yleisistuntoja. Ryhmien ja yleisistuntojen ohella osanottajat kokoontuivat muun muassa illanvietossa gurun luona sekä ylhäällä tunturilla. Kotimatalle lähdettiin keskiviikkona.

Olin siellä mukana.

Havaitsin, että ystäväni Tarmo on kova poika juoksemaan ylös skandinaavisia tuntureita ja että ystäväni Matinkin kestävyys on kova. Oli jännä katsoa Enon huoneen telkasta Vainion juoksua, ja muutenkin ilmapiiri oli sähköistä.

Yhdyn edellisiin puhujiin: helpompi on puikkelehtia tamperelaisen tiedotusopin opiskelijan läpi Lehtityö kakkosen skyllojen ja kharybdisten kuin kuolevaisen osanottajan hahmottaa kokonaiskuvaa Voldankin kokoisen tieteellisen konferenssin anista.

Työryhmiä oli kolmetoista; ainakin paperilla konferenssiohjelmassa.

Mitä kokoavaa kaikkien noiden kolmestoista työryhmän ynnä koko konferenssin - VI Nordiske konferanse for massekommunikasjonsforskning - työskentelystä uskaltaisi sanoa?

Työryhmäaiheiden valinta kielii ainakin siitä, että (a) journalismitutkimuksen rooli on noissa konferensseissa sittenkin yhä varsin vähäinen (vrt. Ilkka Kahman Reykjavikin konferenssista *Sa-nomaLehtimieheen* 19/1981 kirjoittamaa), (b) ns. informaatioyhteiskuntaproblematiikka roikkuu mukana tietynlaisena pakkopullana ja (c) sellaiset vähemmistöryhmät kuin 'lingvistinen' tiedotustutkimus tai kuva-analyysi näyttävät lunastaneen olemassaolon oikeutuksensa.

Luultavasti kannattaisi pitää yksi (pohjoismai-
nen) tiedotustutkijoiden konferenssi aiheesta mi-
tä me (pohjoismaisilta) tiedotustutkijoiden kon-
ferensseilta odotamme.

Uusia kontaktejako? Vaiko vanhojen lämmitte-
lyä (i nordisk anda)? Vai kenties yksittäisiä
ideoita ja ahaa-oivalluksia: Sitä kaivattua Viri-
kettä, joka muuttaa kaiken? Vai halajammeko kon-
ferenssilta peräti syvästi koko tieteellistä
ajatteluaamme järjestyttävää Debattia?

Useimmat tuntuvat jotenkin pettyneiltä. Aina-
kin meistä suomalaisista, joista useimmille aina-
kin tanskalaisten kaikki suuri viisus jää uskon
asiaksi.

Perimmäinen ongelma koskee jo työryhmätasoa.
Vaikka työryhmiä oli Voldassakin äkisti ajatel-
len runsaasti (tuo 13), niin onko vielä ollenkaan
selvää, että juuri minun aiheeni luiskahtaa luon-
tevasti mihinkään noista lukuisista karsinoista?
(Ja mukaanhan toki haluan; pohjoismaiset tutki-
jakontaktit kun koen periaatteessa palkitsevik-
si!)

Luultavasti aika moni on tullut valinneeksi
työryhmänsä periaatteella tuo-nyt-on-lähinnä.

Ja se näkyy. Sääli ryhmäpuheenjohtajia, jotka
koettavat parhaansa mukaan rakennella aasinsilto-
ja mitä erilaisimpien lähestymistapojen ja maail-
mojensyleilyjen välille. Kohtelias pakko-kymmen-
minuuttinen kollega A:n paperille x, ja yhtäläi-
sen tasapuolisesti sama ohjelma-aika myös B:n
tuotokselle y.

Omassa työryhmässäni - aiheena Journalismin eh-
dot - tulin tehneeksi tuttavuutta mm. tanskalais-
ten Erik Lundin ja Niels Thomsenin sanomalehti-
typologisointiin sekä suomalaisen Esko Keräsen
Helsingissä taatimaan Iisensiaattityöhön, jossa
kuuluu muun muassa summeeratun, miten huimasti
suomalaisten sanomalehdentoimitusten toimittaja-
määrä on noussut sitten vuosisadanvaihteen.

Maaillalla kuulee. Ehkäpä en olisi tullut lä-
heskään yhtä nopeasti tietoiseksi noista Keräsen
tutkimushavainnoista ilman, että olisin tullut

päätyneeksi samaan työryhmään Päiviö Tommolan -
Keräsen tutkimushavaintojen edelleenvälittäjän -
kanssa.

Uskaltanee - Voldankin kaikuja pohjalta - empi-
en aprikoida, että tiedonvälityksen käytäntö ja
tiedonvälityksen tutkimus olisivat Pohjoismaissa
lähentymässä toisiaan.

Oriveden vuoden 1977 konferenssi lienee kir-
jautunut pohjoismaisen tutkijayhteisön kollektiiv-
iseen muistiin 'teoreettisimpana'.

Voldan vuonna 1983 tuntuu yhä useampi tutkija
olevan huolestunut ns. uuden viestintäteknologian
avaamista näkymistä. Ikuista tutkimusobjektikes-
kustelua ei ehkä olisi enää varaa käydä?

Vuosi 1985 on Tanskan vuosi. Geysshireja tahikka
vuonoja emme silloin näe. Mutta muuten on Tans-
kassa varmaan joviaalin mukavaa.

Tuota mukavuutta odoteltaessa voisivat Tanskan
konferenssin suunnitteluun osallistuvat edustajam-
me vaikkapa paneutua vakavasti pohtimaan kysymys-
tä, miksi ja miten pohjoismaisia tiedotustutkimus-
konferensseja.

I nordisk anda. Amen.

Jyrki Pietilä

Terve mieli terveessä TV:ssä

Puitteet olivat upeat Suomen Mielenterveysseuran
ja Psykiatrian tutkimussäätiön järjestämässä kan-
sainvälisessä kongressissa, joka oli saanut ot-
sakkeekseen *Audiovisual Communication and Mental
Health*. Espoon Dipoliin 12.-15. kesäkuuta ma-
joittuneen kongressin pelkkä ilmoittautumismaksu
oli pitkälti toista tuhatta markkaa, ja hotellit
siihen lisäksi. Ykkösluokan tapaaminen siis.